

Norrbotniabanan,
Robertsfors-Ytterbyn

Samrådsunderlag inför ansökan om tillstånd för
sulfidjordsdeponi Rismyran

Dokumentnummer: NBK209-04-046-00-0_0-0003

Datum: 2025-03-28

Senaste revidering/datum:

Revidering	Datum

Dokument

Samrådsunderlag inför ansökan om tillstånd för
sulfidjordsdeponi Rismyran

Kontrakt

NBK209, Bygghandling anläggning Robertsfors-Ytterbyn

Dokumentnummer

NBK209-04-046-00-0_0-0003

Datum

2025-03-28

Senaste revidering / datum

.../...

1	Administrativa uppgifter	4
2	Inledning och bakgrund.....	4
3	Omfattning av prövning.....	5
4	Lokalisering	5
4.1.	Berörda fastigheter	6
4.2.	Utredning av alternativ	7
5	Områdesbeskrivning	7
5.1.	Planförhållanden	8
5.2.	Hydrologiska och geologiska förhållanden	9
5.3.	Landskapsbild	9
5.4.	Naturmiljö.....	11
5.5.	Vattenförekomster.....	12
5.6.	Kulturmiljö	13
5.7.	Förorenad mark	13
5.7.1.	Sulfidjord	14
5.8.	Förekommande riksintressen	14
5.9.	Rennäring	15
5.10.	Boendemiljö	16
5.11.	Övrig infrastruktur	17
6	Beskrivning av verksamheten	17
6.1.	Deponimaterial.....	17
6.2.	Förberedande arbete	17
6.3.	Driftfas	17
6.4.	Sluttäckning	17
7	Omgivningspåverkan	19
7.1.	Utsläpp till mark och vatten	19
7.1.1.	Föreslagna skyddsåtgärder	19
7.1.2.	Påverkan under byggskede/driftskede	19
7.1.3.	Påverkan efter sluttäckning	20
7.1.4.	Samlad bedömning.....	20
7.2.	Landskapsbild	20
7.2.1.	Föreslagna skyddsåtgärder	20
7.2.2.	Påverkan under byggskede/driftskede	20
7.2.3.	Påverkan efter sluttäckning	21
7.3.	Naturmiljö.....	21
7.3.1.	Föreslagna skyddsåtgärder	21
7.3.2.	Påverkan under byggskede/driftskede	21
7.3.3.	Påverkan efter sluttäckning	21

DokumentSamrådsunderlag inför ansökan om tillstånd för
sulfidjordsdeponi Rismyran**Kontrakt**

NBK209, Bygghandling anläggning Robertsfors-Ytterbyn

Dokumentnummer

NBK209-04-046-00-0_0-0003

Datum

2025-03-28

Senaste revidering / datum

.../...

7.4.	Kulturmiljö	21
7.4.1.	Föreslagna skyddsåtgärder	21
7.4.2.	Påverkan under byggskede/driftskede	21
7.4.3.	Påverkan efter sluttäckning	21
7.5.	Rennäring	21
7.5.1.	Föreslagna skyddsåtgärder	21
7.5.2.	Påverkan under byggskede/driftskede	22
7.5.3.	Påverkan efter sluttäckning	22
8	Tidigare samråd.....	22
9	Kunskapsläge	22
10	Sammanfattande bedömning	23
11	Referenser	23

Bilaga 1 Samrådskets och fastighetskarta

DokumentSamrådsunderlag inför ansökan om tillstånd för
sulfidjordsdeponi Rismyran**Kontrakt**

NBK209, Bygghandling anläggning Robertsfors-Ytterbyn

Dokumentnummer

NBK209-04-046-00-0_0-0003

Datum

2025-03-28

Senaste revidering / datum

.../...

1 Administrativa uppgifter

Sökande: Trafikverket

Adress: Nygatan 8, 903 27 Umeå

Kontaktperson: Kristina Lidén Lindgren, projektledare

Telefonnummer: 010-123 57 99

E-post: kristina.liden-lindgren@trafikverket.se

Organisationsnummer: 202100-6297

Verksamhetskod enligt
miljöprövningsförordningen (2013:251): 90-300-i

Fakturaadress, se länk: <https://bransch.trafikverket.se/om-oss/kontakt/Fakturor-till-Trafikverket/>

Märk fakturan med: Kristina Lidén Lindgren, EF-nr 11428

2 Inledning och bakgrund

Vid byggandet av Norrbotniabanan uppstår stora mängder schaktmassor i form av överskottsmassor varav merparten utgörs av sulfidjord.

Sulfidjordar är vanligt förekommande längs Norrlandskusten. De har bildats vid nedbrytning av organiskt material på havsbotten i en syrefri miljö. Orörda sulfidjordar utgör vanligtvis ingen miljörisk men när jordarna kommer i kontakt med luft börjar de oxidera och läcka järnhydroxid och svavelsyra. Den senare sänker pH i markvattnet, vilket leder till ökad mobilitet hos markens naturligt förekommande metaller. Om dessa metaller med markvattnet når ett mindre vattendrag kan växt- och djurliv i detta påverkas negativt av de förhöjda metallhalterna.

Sulfidjord används med fördel i konstruktioner som kärnan i bullervallar eller tryckbankar, men en del av de sulfidjordar som uppstår vid schakt inom entreprenaderna för Norrbotniabanan inom Robertsfors kommun kommer att utgöra överskott. Trafikverket har därför behov av att anlägga en deponi för överskottsmassor av sulfidjord inom ett rimligt avstånd från platsen där massorna uppstår. Transporter av massor till befintliga deponier, i Robertsfors och Dåva, blir långa och är inte bra ur ett hållbarhetsperspektiv (vare sig samhällsekonomiskt eller miljömässigt). Dessa deponier kommer heller inte att ha möjlighet att ta emot de stora volymer sulfidjord som uppstår vid byggandet av Norrbotniabanan.

Mängden sulfidjords- och andra överskottsmassor som behöver omhändertas från den södra delen av entreprenaden, från E4-passagen ner till Ånäset, inom Robertsfors kommun beräknas till totalt ca 40 000 – 50 000 m³.

Trafikverket har därför utrett möjligheten att anlägga en sulfidjordsdeponi vid ett mindre skogs/myrområde öster om E4, Rismyran, vid tätorten Ånäset i Robertsfors kommun och i anslutning till planerad, ny järnvägsanläggning. Lokalisering framgår av Figur 1.

Dokument

Samrådsunderlag inför ansökan om tillstånd för
sulfidjordsdeponi Rismyran

Kontrakt

NBK209, Bygghandling anläggning Robertsfors-Ytterbyn

Dokumentnummer

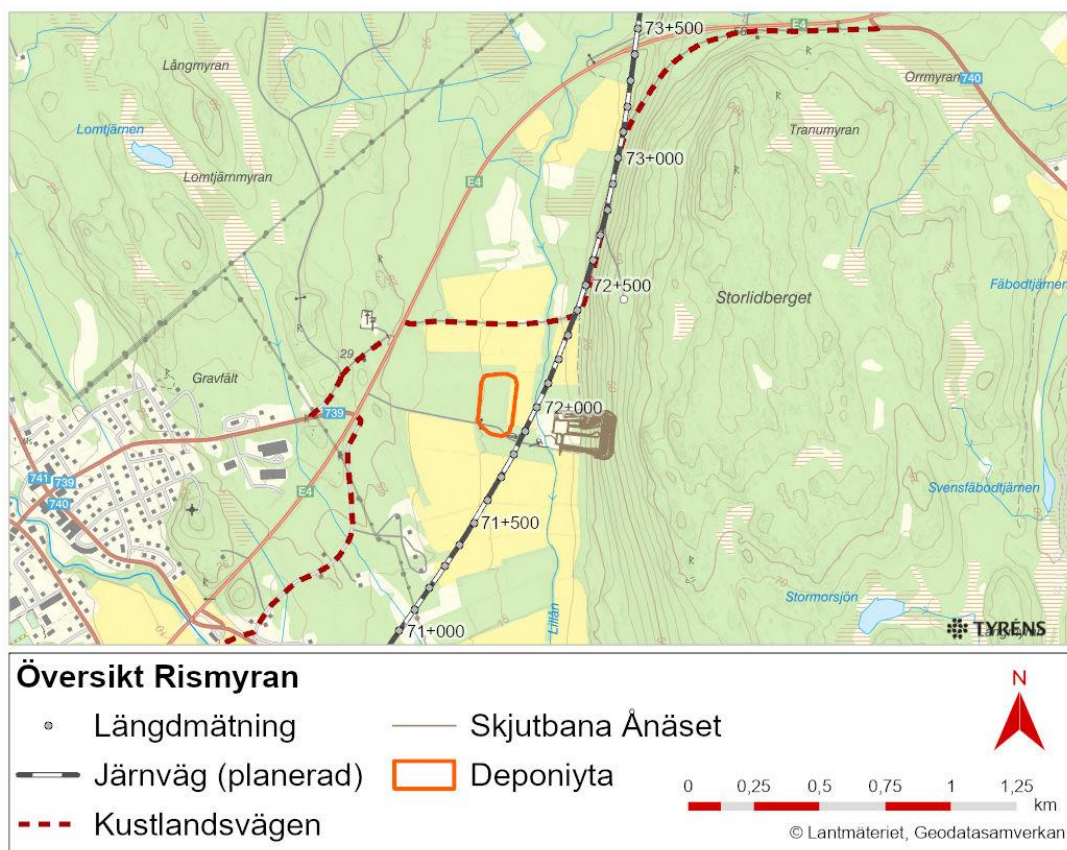
NBK209-04-046-00-0_0-0003

Datum

2025-03-28

Senaste revidering / datum

.../...

Figur 1. Det föreslagna området för deponin, Rismyran, ligger inom det rödmarkerade området. Figuren visar även den planerade järnvägen samt planerad skjutbana i området.

3 Omfattning av prövning

Trafikverket avser att ansöka om tillstånd att anlägga och driva en sulfidjordsdeponi enligt 29 kap. 21 § (verksamhetskod 90.300-i och tillståndsplikt B) miljöprövningsförordningen för deponering av icke-farligt avfall som inte är inert, då mängden avfall som ska deponeras är mer än 25 000 ton.

Trafikverket genomför nu ett samordnat undersöknings- och avgränsningssamråd inför länsstyrelsens beslut om verksamheten bedöms utgöra en betydande miljöpåverkan. Det innebär bl.a. att samrådskretsen anpassats så att den även uppfyller kraven för ett avgränsningssamråd.

Tillståndsansökan för deponi planeras att lämnas in till Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Västerbotten under september 2025.

4 Lokalisering

Deponiytan är belägen ca 400 meter öster om E4, se Figur 1. Området motsvarar en yta på ca 28 500 m². Den nya järnvägssträckningen för Norrbotniabanan löper parallellt med Storlidberget, och den planerade deponiytan Rismyran är lokaliserad väster om både

Dokument

Samrådsunderlag inför ansökan om tillstånd för
sulfidjordsdeponi Rismyran

Kontrakt

NBK209, Bygghandling anläggning Robertsfors-Ytterbyn

Dokumentnummer

NBK209-04-046-00-0_0-0003

Datum

2025-03-28

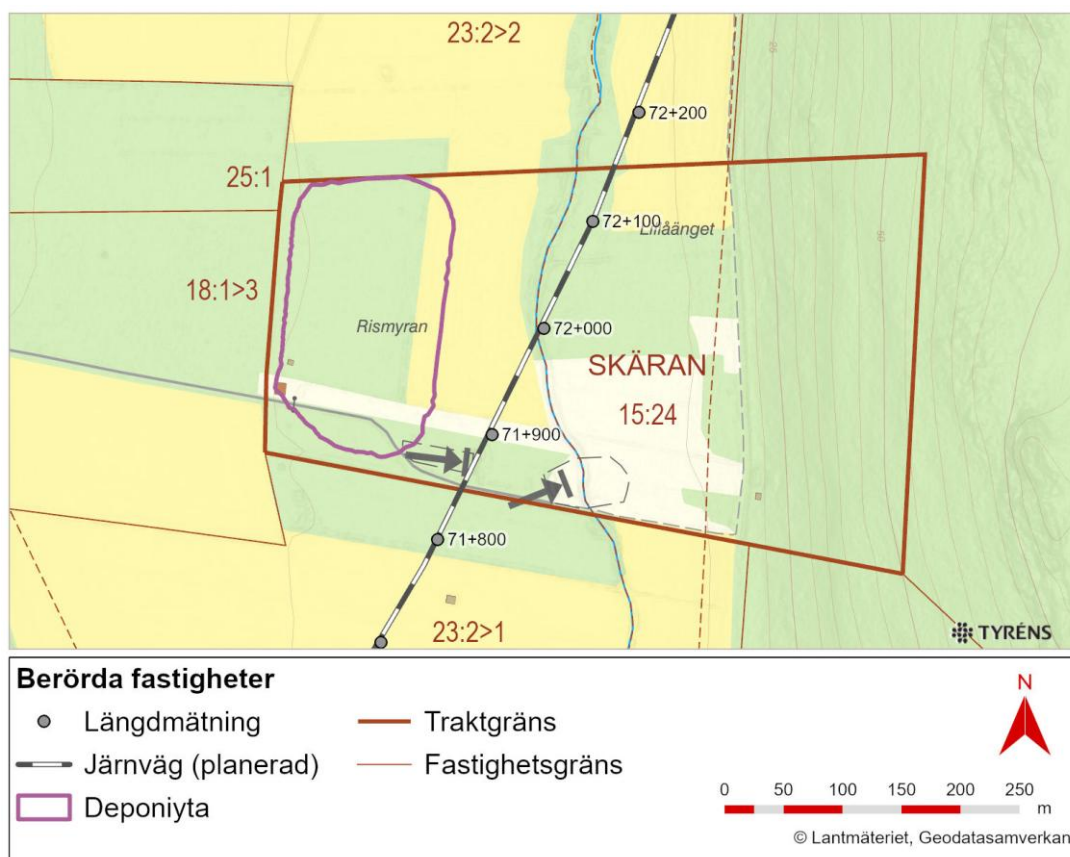
Senaste revidering / datum

.../...

järnvägen och Storlidberget. Deponin Rismyran ska i huvudsak ta emot överskottsmassor från närbelägna arbetsområden i den södra delen av entreprenaden, från E4-passagen ner till Ånäset.

4.1. Berörda fastigheter

Den föreslagna platsen för sulfidjordsdeponin är Rismyran, i Robertsfors kommun. Hela deponiytan ligger inom fastigheten ROBERTSFORS SKÄRAN 15:24, se Figur 2. Trafikverket avser upprätta nyttjanderättsavtal med fastighetsägaren, Robertsfors skytteförening.

Figur 2. Karta över fastigheten med det föreslagna deponiområdet och dess närmsta omgivning.

Närliggande fastigheter som berörs av anläggningen av deponin samt deponi- och transportverksamhet listas i Tabell 1. Under byggtiden kan störningar uppstå till exempel i form av buller och damning från ökad trafik. På längre sikt påverkas inte några närliggande fastigheter.

Tabell 1. Angränsande fastigheter till deponiyta Rismyran.

Fastighetsnamn
ROBERTSFORS SKÄRAN 15:24
ROBERTSFORS ÅNÄSET 25:1
ROBERTSFORS ÅNÄSET 18:1
ROBERTSFORS ÅNÄSET 23:2
ROBERTSFORS SKÄRAN S:5

DokumentSamrådsunderlag inför ansökan om tillstånd för
sulfidjordsdeponi Rismyran**Kontrakt**

NBK209, Bygghandling anläggning Robertsfors-Ytterbyn

Dokumentnummer

NBK209-04-046-00-0_0-0003

Datum

2025-03-28

Senaste revidering / datum

.../...

4.2. Utredning av alternativ

I det förberedande utredningsskedet har Trafikverket sökt efter en lämplig plats för den planerade deponin. Kriterier som har bedömts vara viktiga för deponins placering har varit:

- Närhet till entreprenader för att minimera transporter och begränsa hantering av massor
- Plats med naturlig geologisk barriär av täta jordarter, och helst sulfidlera, för att anlägga deponin inom ett område med anpassade förutsättningar
- Minskade samhällskostnader
- Så liten påverkan på landskapsbilden som möjligt.

Det föreslagna deponiområdet som samrådet och kommande ansökan avser bedöms uppfylla dessa kriterier.

Alternativa, lämpliga lokaliseringar av en sulfidjordsdeponi i arbetsområdets närhet saknas. Ett antal alternativa lokaliseringar har utretts, men valts bort främst på grund av förekommande höga naturvärden.

Alternativet Rismyran är en optimal lokalisering för projektet och för den södra delen av entreprenaden, söder om E4-passagen och ner till Ånäset, inte minst när det gäller korta transportavstånd och att byggvägar kan nyttjas för transporter av överskottsmassor till deponin. Relativ omfattande urgrävningar av sulfidjordar kommer att ske i direkt anslutning till Lillån för anläggande av järnväg, omledning av ån samt nya broar.

Transport av sulfidhaltiga överskottsmassor till de befintliga deponierna Robertsfors eller Dåva skulle innebära avstånd på mellan cirka 15 och 60 km, samt även omfattande transporter längs allmänna vägar. Det är i dagsläget även oklart om Dåva och Robertsfors kan ta emot de volymer av sulfidhaltiga massor som uppkommer i projekt Norrbotniabanan.

Ett nollalternativ med transporter till Dåva och/eller Robertsfors kan inte motiveras ur ett hållbarhetsperspektiv, vare sig samhällsekonomiskt eller miljömässigt.

5 Områdesbeskrivning

Inom deponiytan har det tidigare bedrivits skjutbaneverksamhet av Ånäsets skytteförening. Skjutbanan kommer förflyttas till ny lokalisering inom fastigheten Skäran 15:24, se Figur 3.

Den del av deponiytan som tidigare har fungerat som fältskyttebana innehar därför vissa föroreningar typiska för äldre skjutbaneverksamheter, se vidare i avsnitt 5.7.

Området där deponin ska anläggas är i nuläget skogsbevuxet till stor del. Den östliga delen av ytan består av jordbruksmark. Skogen på fastigheten kommer att avverkas inför anläggning av planerad deponi. Föreslagen transportväg till deponin kommer att gå längs befintlig skogsväg som går från E4 till deponiytan, se gul markering projekterade vägar i Figur 3. Vägen kommer att breddas, förstärkas och justeras något.

Dokument

Samrådsunderlag inför ansökan om tillstånd för
sulfidjordsdeponi Rismyran

Kontrakt

NBK209, Bygghandling anläggning Robertsfors-Ytterbyn

Dokumentnummer

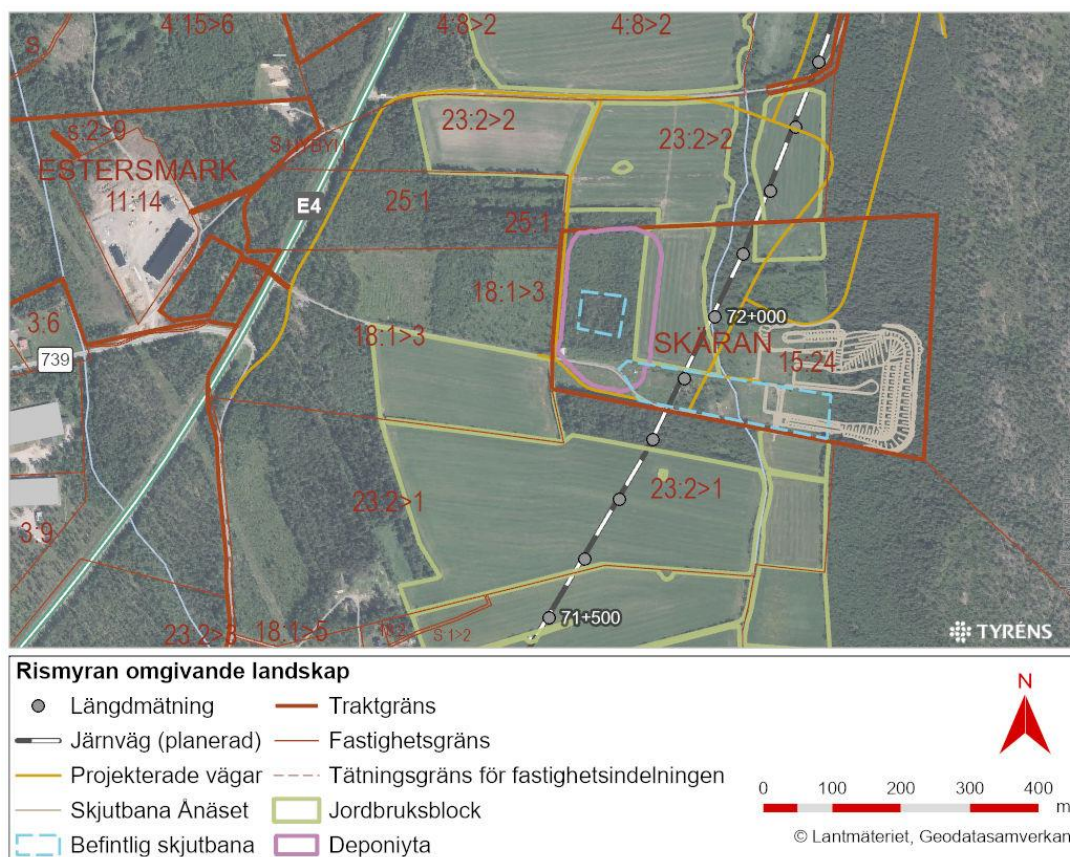
NBK209-04-046-00-0_0-0003

Datum

2025-03-28

Senaste revidering / datum

.../...

Figur 3. Rismyran och dess omgivande landskap och infrastruktur.

Inom deponiytan finns ett par befintliga byggnader som kommer att rivas i annan entreprenad inom projektet för Norrbotniabanan.

Samhället Ånäset ligger drygt 1 kilometer från deponiytan i västsydvästlig riktning och avståndet till närmaste bostadsbebyggelse är drygt 600 meter sydväst om deponin. Kustlandsvägen passerar norr om Rismyran och är ett gång- och cykelstråk som knyter samman Ånäset, Skäran och Hertsånger, se Figur 1.

Undersökningar av området har påbörjats under 2024. En naturvärdesinventering har genomförts under oktober-november 2024. Geotekniska och hydrologiska undersökningar genomförs under mars 2025.

5.1. Planförhållanden

Rismyran berör Robertsfors kommuns översiktsplan, antagen 2019-06-17. Området där deponiytan finns är inte detaljplanlagt.

Dokument

Samrådsunderlag inför ansökan om tillstånd för
sulfidjordsdeponi Rismyran

Kontrakt

NBK209, Bygghandling anläggning Robertsfors-Ytterbyn

Dokumentnummer

NBK209-04-046-00-0_0-0003

Datum

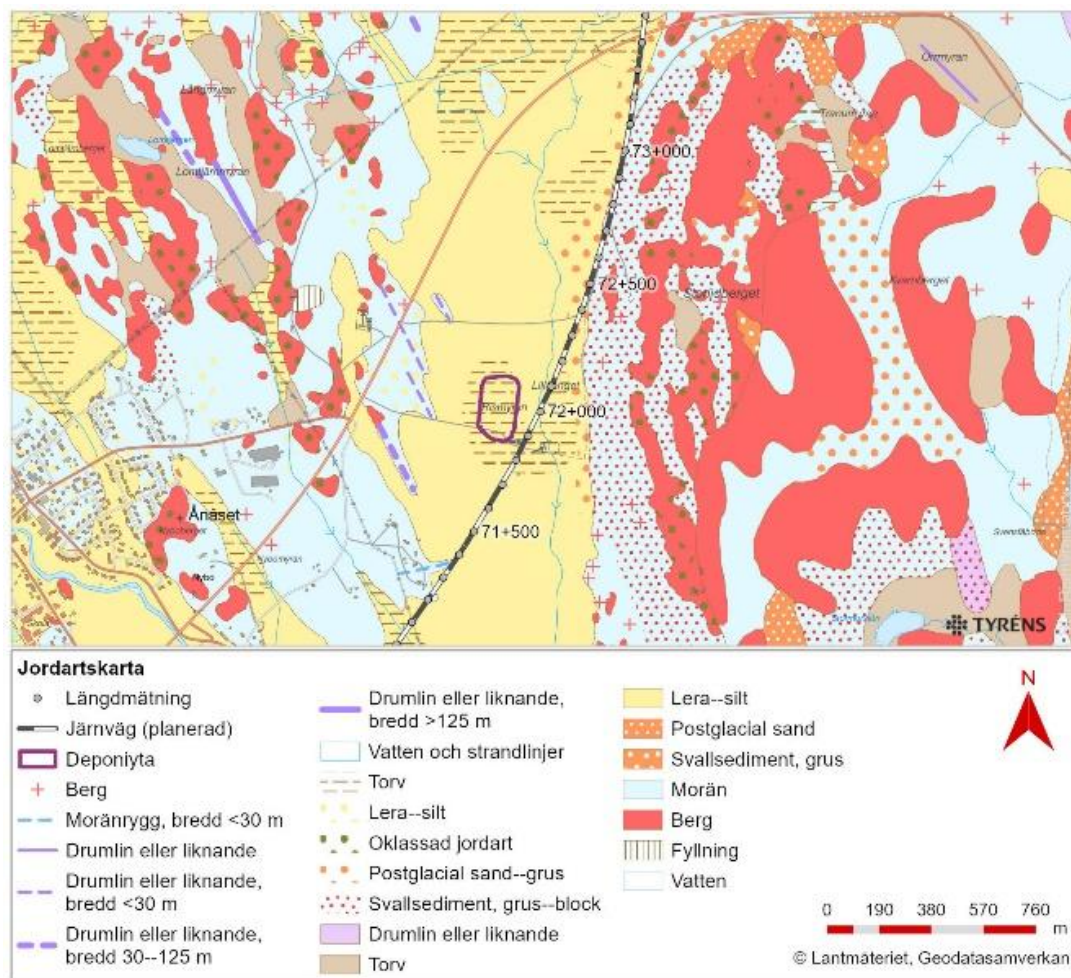
2025-03-28

Senaste revidering / datum

.../...

5.2. Hydrologiska och geologiska förhållanden

De geologiska förhållandena vid Rismyran karakteriseras av ytliga organiska jordlager i form av torv och gyttja som vilar på finkorniga sediment som i huvudsak består av sulfidsilt. Sedimenten vilar i sin tur på morän, se Figur 4.

Figur 4. Jordartskarta för Rismyran med omnejd.

Enligt SGU (2025) kartvisare brunnar finns inga brunnar i närområdet. Grundvattennivån i det öppna grundvattenmagasinet i ytliga jordlager har uppmätts 0-0,3 m under markytan. Grundvattenytan ligger således generellt nära markytan såsom kan förväntas inom ett myrområde. Grundvattenströmningen bedöms följa topografin och vara riktad mot Lillån strax öster om Rismyran.

I det slutna grundvattenmagasinet i moränen har artesiska grundvattentryck (trycknivåer ovan marknivå) uppmätts i närområdet kring myren.

5.3. Landskapsbild

Rismyran och deponiytan är belägen mellan samhället Ånäset i väster och Storlidbergets branta skogklädda sluttning i öster. Landskapet är huvudsakligen flackt frånsett sluttningen

DokumentSamrådsunderlag inför ansökan om tillstånd för
sulfidjordsdeponi Rismyran**Kontrakt**

NBK209, Bygghandling anläggning Robertsfors-Ytterbyn

Dokumentnummer

NBK209-04-046-00-0_0-0003

Datum

2025-03-28

Senaste revidering / datum

.../...

i öster. Väster om deponiytan ligger E4 och i öster planerad skjutbana. Det finns ingen bostadsbebyggelse i deponiytans närhet. Storlidberget och Ånäsets bebyggelse framgår på kartbild i Figur 1.

Landskapet i anslutning till deponiytan domineras av aktiva odlingsmarker i öster, med större ytor av åkermark främst väster om Lillån, men även på östra sidan. Åkermarkerna korsas av ett flertal mer eller mindre öppna diken. Själva deponiytan är till största delen skogsbeklädd, utom i öster där en mindre del utgörs av åkermark. Både E4 och Ånäset avgränsas från deponiytan av skog. Omgivande skog, den planerade skjutbanan och anslutande vägar ses i Figur 3. I Figur 5 ses Rismyrans skogsbeklädnad.

Figur 5. Nuvarande landskapsbild från den planerade deponiytan Rismyran. Foto: Jan Lindblad, Tyréns.

Vattendraget Lillån passerar öster om deponiområdet i nordsydlig riktning. Deponiytan har en höjdskillnad på ca 2,5 meter i östvästlig riktning och sluttar mot Lillån. Lillån kantas av små skogsområden eller trädridåer mot åkermark. Inslag finns också av igenväxningsmark på före detta odlingar, både trädklädd mark samt öppen buskmark med vide och björk.

I Figur 6 redovisas en samlad bild av Rismyran och dess närmaste omgivning.

Dokument

Samrådsunderlag inför ansökan om tillstånd för
sulfidjordsdeponi Rismyran

Kontrakt

NBK209, Bygghandling anläggning Robertsfors-Ytterbyn

Dokumentnummer

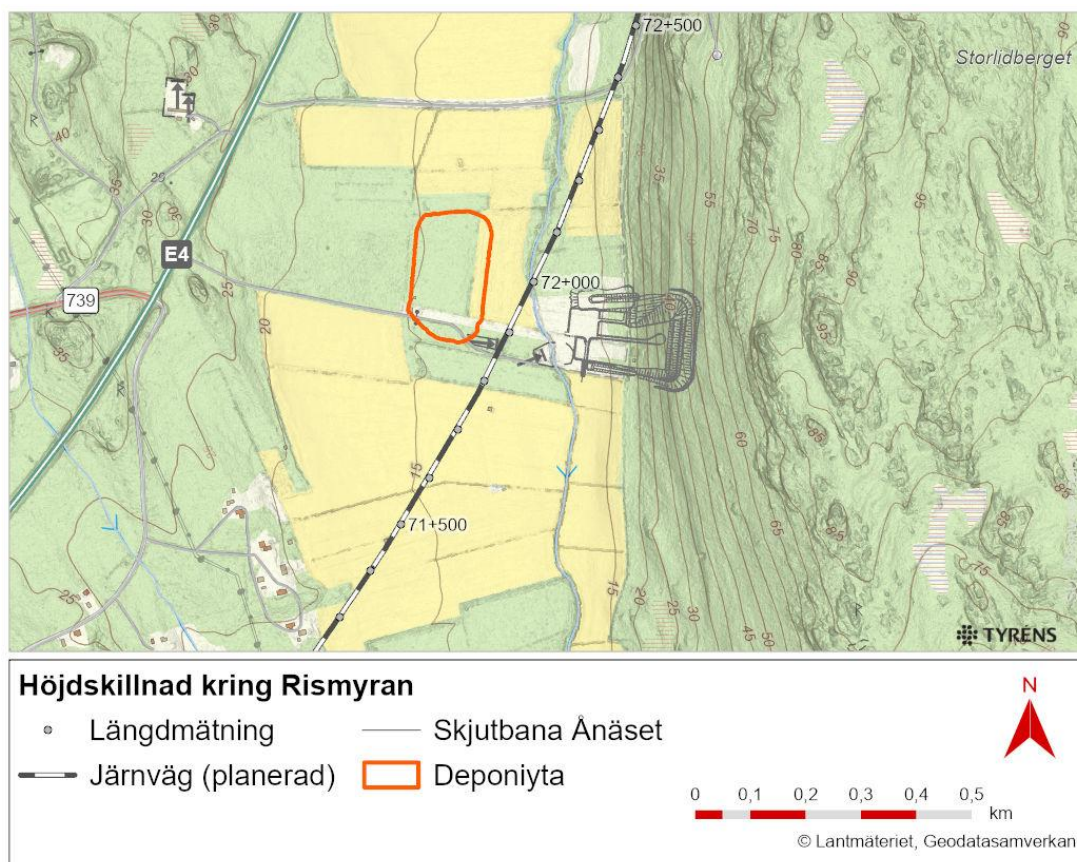
NBK209-04-046-00-0_0-0003

Datum

2025-03-28

Senaste revidering / datum

.../...

Figur 6. Höjdskillnader kring deponiområdet vid Rismyran samt redovisning av dess omgivning.

5.4. Naturmiljö

Inom planerat område för deponi finns inga skyddade områden eller höga naturvärden angivna enligt Naturvårdsverkets karttjänst "Skyddad natur". I artportalen finns notering av revlumner (9 §) och garnlav (NT) i skogsområdet som ligger inom deponiområdet. Strax utanför deponiområdet finns ett antal fågelarter noterade och i Lillån förekommer bäver.

Två naturvärdesinventeringar har utförts inom området och ligger till grund för bedömningar av naturmiljön. Den första inventeringen genomfördes av Greensway under 2016 (Eva Romell, 2016) och den andra av Tyréns under 2022 (Torun Bergman, 2023).

Ett naturvärdesobjekt med högt naturvärde, klass 2, är beläget öster om planerat deponiområde, se Figur 7. Naturvärdesobjektet är knutet till Lillån med omgivande vegetation.

Dokument

Samrådsunderlag inför ansökan om tillstånd för
sulfidjordsdeponi Rismyran

Kontrakt

NBK209, Bygghandling anläggning Robertsfors-Ytterbyn

Dokumentnummer

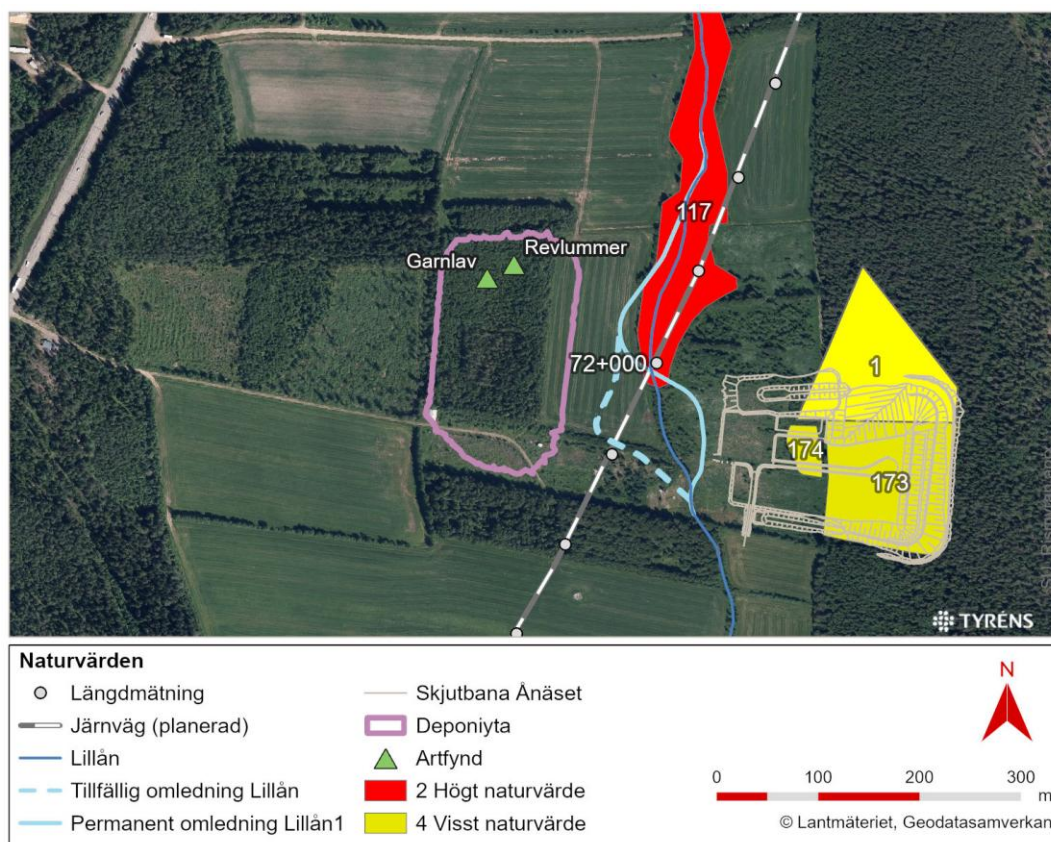
NBK209-04-046-00-0_0-0003

Datum

2025-03-28

Senaste revidering / datum

.../...

Figur 7. Naturvärden och biotoper inom Rismyrans deponiområde.

5.5. Vattenförekomster

Inga grundvattenförekomster berörs av planerad deponi.

Lillån (EU_CD: SE714705-794453) utgör den enda utpekade ytvattenförekomst som berörs av deponin, se lokalisering av Lillån i Figur 6. Lillån är en ytvattenförekomst där MKN anges som god ekologisk status år 2027 med undantag bestående av tidsfrister (VISS, 2025). Lillån mynnar i ytvattenförekomsten Hertsångersälven ca tre kilometer nedströms vid km 71+991. Miljökvalitetsnormer för Lillån och Hertsångersälven ses i Tabell 2.

Dokument

Samrådsunderlag inför ansökan om tillstånd för
sulfidjordsdeponi Rismyran

Kontrakt

NBK209, Bygghandling anläggning Robertsfors-Ytterbyn

Dokumentnummer

NBK209-04-046-00-0_0-0003

Datum

2025-03-28

Senaste revidering / datum

.../...

Tabell 2. Ytvattenförekomster, med uppgifter om status och fastställda miljökvalitetsnormer.

Vattenförekomst	Ekologisk status	Kemisk status*	MKN Ekologiska kvalitetskrav	MKN Kemiska kvalitetskrav
Lillån (SE714705-794453)	Måttlig	Uppnår ej god	God ekologisk status 2027	God kemisk ytvattenstatus
Hertsångersälven (SE713913-175479)	Måttlig	Uppnår ej god	God ekologisk status 2027	God kemisk ytvattenstatus

* Kemisk status exklusive kvicksilver, kvicksilverföreningar och bromerad difenyleter. Eftersom dessa ämnen ingår i statusklassningen enligt VISS uppnås för närvarande inte god status.

5.6. Kulturmiljö

Planerat deponiområde ingår i område som har ingått i Arkeologisk utredning, steg 1 (Landskapsarkeologerna, 2018). I närhet av eller inom det planerade deponiområdet finns inga registrerade fornlämningar enligt Riksantikvarieämbetets Kulturmiljöregister (Riksantikvarieämbetet, 2025).

Invid bäcken finns ett öppet odlingslandskap som karterades som slåttermarker i samband med det laga skifte av Ånäset som utfördes 1869 (Akt 24-nys-20) (Lantmäterimyndighetens arkiv, 2025). Inom den öppna jordbruksmarken fanns enligt den ekonomiska kartan flera lador men inga finns idag kvar.

Planerad deponi bedöms inte innebära någon påverkan på kulturmiljövärden.

5.7. Förorenad mark

I anslutning till deponiyta Rismyran finns potentiellt förorenade områden som identifierats via länsstyrelsens karttjänst (EBH-stödet) (Länsstyrelsen, 2025). Föroreningarna är kopplade till den tidigare skjutbaneverksamheten som bedrivits i området där del av deponiytan ligger inom område för tidigare fältskyttebana. Verksamheten vid skjutbanan har orsakat en föroreningsproblematik som enligt Naturvårdsverkets branschlista för de branschspecifika föroreningarna är bly och PAH (äldre lerduvor).

En miljöteknisk undersökning av jord och grundvatten har utförts i området. Resultatet från undersökningen har jämförts med Naturvårdsverkets generella riktvärden för två olika typer av markanvändning, känslig markanvändning (KM) samt mindre känslig markanvändning (MKM) (Rapport 5976 (2009, rev. 2016) (Trafikverket, 2023) samt även Avfall Sveriges rekommenderade koncentrationsgränser för farligt avfall (FA) (Avfall Sverige, 2019). Provtagningen har visat på endast ytlig förekomst (0-0,1 meter under markytan) av föroreningar i halter över MKM, se gränser för befintlig skjutbana och provtagningspunkter i Figur 8. Föroreningarna är hårt bundna och inga spår av läckage har noterats varken i ytvatten eller grundvatten vid genomförda provtagningar. Det bedöms därmed inte förekomma någon spridning av föroreningar i området.

Dokument

Samrådsunderlag inför ansökan om tillstånd för
sulfidjordsdeponi Rismyran

Kontrakt

NBK209, Bygghandling anläggning Robertsfors-Ytterbyn

Dokumentnummer

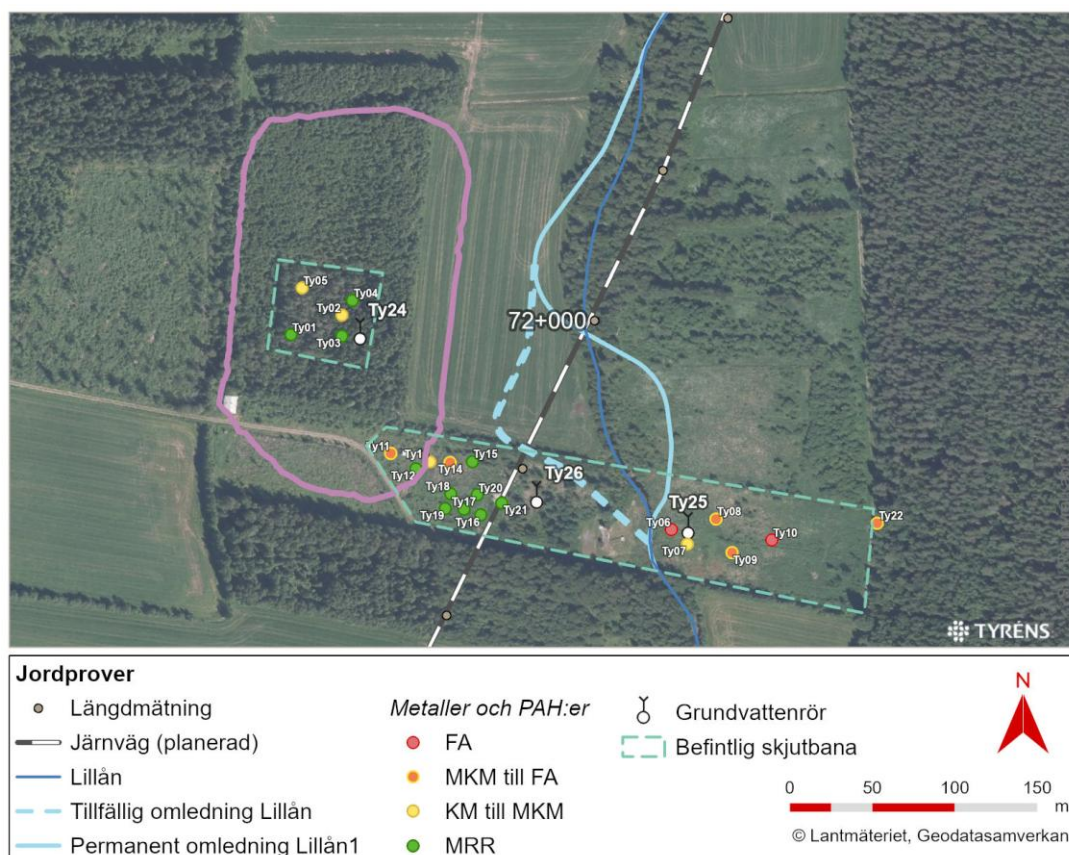
NBK209-04-046-00-0_0-0003

Datum

2025-03-28

Senaste revidering / datum

.../...

Figur 8. Karta över provtagningspunkter vid deponiyta Rismyran.

5.7.1. Sulfidjord

Enligt SGU:s jordartskarta förekommer både potentiellt sur sulfatjord samt aktiv sur sulfatjord på potentiell sur sulfatjord inom aktuellt område (SGU 2025).

Geoteknisk markundersökning bekräftar att sulfidjord förekommer naturligt i området. Lerorna har hög halt av svavel som kan oxidera, det vill säga förurningspotentialen vid syreexponering är hög. Sulfidjorden har påträffats så ytligt som 0,2 m under markytan (NBE2608-04-025-K09-0_0-0004).

5.8. Förekommande riksintressen

Norr om den planerade deponiytan finns områden som enligt 3 kap. 5§ miljöbalken tillhör riksintresse för rennäring och riksintresse för rennäring kärnområde. Planerad deponi ligger i utkanten av riksintresseområde för rennäringen, se Figur 9.

Dokument

Samrådsunderlag inför ansökan om tillstånd för
sulfidjordsdeponi Rismyran

Kontrakt

NBK209, Bygghandling anläggning Robertsfors-Ytterbyn

Dokumentnummer

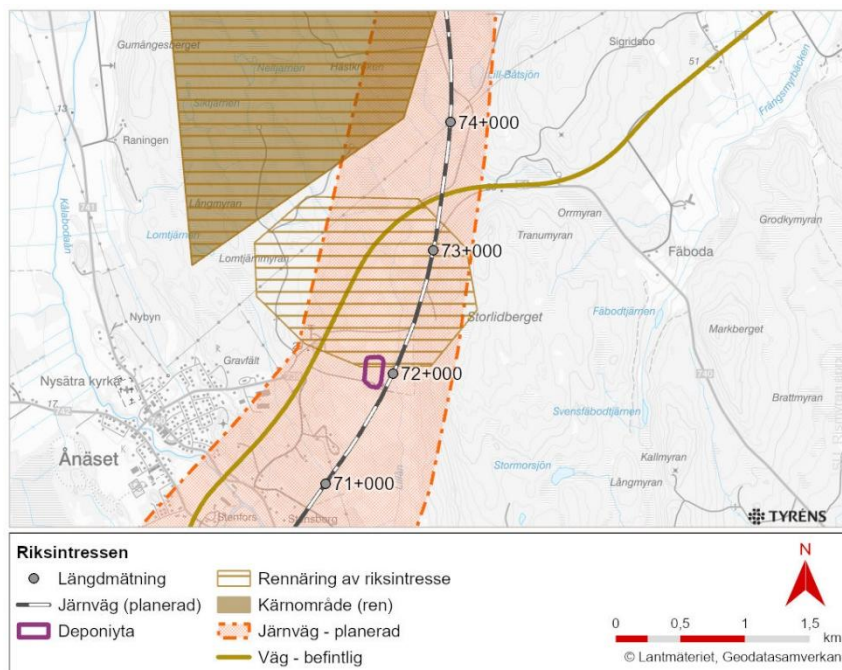
NBK209-04-046-00-0_0-0003

Datum

2025-03-28

Senaste revidering / datum

.../...

Figur 9. Översiktskarta förekommande riksintressen. Rismyran inom den lila markeringen.

5.9. Rennäring

Renar är känsliga för störningar och barriärer. Det viktiga för renen är att den får betesro. På platser där renen ges betesro stannar den kvar tills betet sinar och vandrar då vidare till nästa betesplats. Således skiljer sig renens vandring från vilt då den följer inte stråk. Känsligheten i hjorden är som störst på våren när kalvarna föds och renarna samlas och drivs till rengården för märkning eller skiljning.

Renarna vandrar fritt inom respektive samebys gränser men även aktiv förflyttning kan förekomma. Vandringslederna kan innehålla svåra passager som utgörs av exempelvis älvar, vägar eller järnvägar. Barriärer och passager har därmed stor betydelse för hur väl samebyn kan nyttja sina marker för renskötsel.

I området för den planerade deponiytan vid Rismyran bedriver Malå och Grans samebyar renskötsel. De aktuella områdena nyttjas som vinter- eller vårbete. Områdena utgörs av riksintresse för rennärings, svåra passager samt trivselland, se Figur 10. Ett kärnområde är områden som utgör kraftcentrum inom samebyn och som regelbundet används inom betestrakten medan riksintresse rennärings visar myndighetens syn på vilka markområden som bör betraktas vara av riksintresse. Precis norr om deponiytan pekas området, förutom riksintresse, ut som en svår passage för rennärings. Trivselland pekas ut både i nordväst och öster om Rismyran. Ett trivselland är områden inom årstidslanden som är viktiga för renen. Trivsellanden har betingelser i topografi och bete som gör att renarna trivs där.

Generellt flyttas renarna mot kusten på vintern och sedan tillbaka västerut mot sommarbetet på våren. Flytten görs ofta samlat men på våren tillämpas ibland fri strövning då renarna själva tillåts hitta vägen till sommarbetesmarkerna. Flytten görs ofta till fots på

Dokument

Samrådsunderlag inför ansökan om tillstånd för
sulfidjordsdeponi Rismyran

Kontrakt

NBK209, Bygghandling anläggning Robertsfors-Ytterbyn

Dokumentnummer

NBK209-04-046-00-0_0-0003

Datum

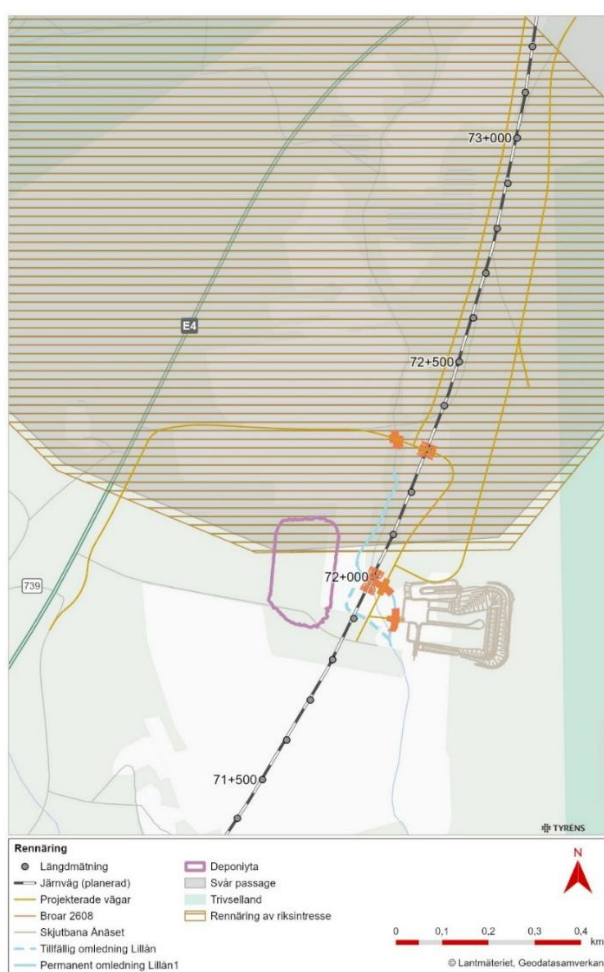
2025-03-28

Senaste revidering / datum

.../...

våren och med lastbil på höstkanten men metoden varierar mellan samebyar. Även vädervariationer kan påverka flytt mellan säsonger.

De områdeskartor som ligger till grund för detta samrådsunderlag ger en allmän inblick i samebyarnas markanvändning under ett normalt renskötelsår, dvs ett idealiserat normalår. Förutsättningarna för renskötelsen varierar dock från år till år, särskilt i tider av klimatförändringar som påverkar marken, renen och renskötarna. Denna variation gör att områdeskartornas gränser inte ska tolkas alltför bokstavligt då markområden som inte finns angivna under vissa förhållanden kan vara helt avgörande för möjligheten att bedriva renskötsel. För aktuell information och kunskap krävs kontakt med de två berörda samebyarna, Malå och Gran.

Figur 10. Rennäring i anslutning till Rismyran.

5.10. Boendemiljö

De närmaste bostäderna ligger ca 600 meter söder om den planerade deponiytan, och det större samhället Ånäset ligger ca 1 kilometer bort i västsydlig riktning.

Det finns inga bostäder i direkt anslutning till den planerade deponiytan.

DokumentSamrådsunderlag inför ansökan om tillstånd för
sulfidjordsdeponi Rismyran**Kontrakt**

NBK209, Bygghandling anläggning Robertsfors-Ytterbyn

Dokumentnummer

NBK209-04-046-00-0_0-0003

Datum

2025-03-28

Senaste revidering / datum

.../...

5.11. Övrig infrastruktur

Vägar i anslutning till deponiytan är E4 och Kustlandsvägen. Norrbotniabanan planeras i deponiytans närhet, se Figur 1.

6 Beskrivning av verksamheten

6.1. Deponimaterial

Deponimaterialet består främst av sulfidjord men även viss andel torv och andra överskottsmassor som till exempel finkornig morän. Volym för de moränmassor som ska täcka sulfat- och sulfidjorden är ej beräknade i nuläget, men planerad deponi Rismyran projekteras för en samlad fyllningskapacitet på ca 40 000 – 50 000 m³.

6.2. Förberedande arbete

Efter avverkning av träd kommer stubbar att kvarlämnas för bättre markförhållanden och bärighet under drifttiden. Moränvallar anläggs som ska omgärda deponin. Eventuellt kan geotekniska förstärkningsåtgärder som till exempel tryckbank eller pålning erfordras för vallarna, eller för delar av dessa. Mer precisa uppgifter från pågående geotekniska markundersökningar och hur moränvallarna ska utformas och även om erforderliga förstärkningsåtgärder, kommer att framgå av ansökan.

Om invasiva arter påträffas under markentreprenaderna, kommer dessa att bekämpas genom att sådana massor inklusive växtdelar, fröer etc. läggs under sulfidjorden på ett sådant sätt att de inte riskerar att kunna etablera sig på nytt.

I det förberedande arbetet ingår även att rusta upp och bredda den befintliga skogsvägen som leder från E4 till deponiområdet. Skogsvägen kommer att fungera som transportväg för deponimaterialet, se Figur 3. De förberedande arbetena kommer att medföra en ökad trafik i området.

6.3. Driftfas

Sulfidjord och andra överskottsmassor läggs upp på ytan i ett cirka 1-3 m tjockt lager. Deponimaterialet täcks med ett tunnare torvskikt. Torvskiktet består av organiskt material och svarar som en ”extra” barriär mot nedträngande syre eftersom materialet under sin nedbrytning är syreförbrukande.

Avsikten är att inga masstransporter ska ske på allmänna vägar utan endast på byggvägar. En prognos baserat på 40 000 m³ och 10 m³/lastbil innebär att ca 4000 transporter/lass blir aktuellt.

Transporter planeras endast ske under normal arbetstid, det vill säga under dagtid på vardagar.

6.4. Sluttäckning

Deponin kommer att täckas successivt med tät morän vilket reducerar risken för att materialet blottläggs. Moränjorden täcks i sin tur med växtjord i form av torv och

Dokument

Samrådsunderlag inför ansökan om tillstånd för
sulfidjordsdeponi Rismyran

Kontrakt

NBK209, Bygghandling anläggning Robertsfors-Ytterbyn

Dokumentnummer

NBK209-04-046-00-0_0-0003

Datum

2025-03-28

Senaste revidering / datum

.../...

avbaningsmassor. Efter sluttäckning kommer ytan återställas på lämpligt vis genom plantering av skog, alternativt kan ny åkermark skapas på platsen. När deponin är avslutad och sluttäckt kommer den att framstå som en mjukt rundad kulle i landskapet. Skiss av deponin och dess släntlutningar ses i Figur 11. Figur 12 visar hur en efterbehandlad deponi kan se ut. Exemplet är från Sunderbyn i Norrbottens län.

Figur 11. Deponiytan med dess släntlutning.

Figur 12. Exempelbild från en avslutad och efterbehandlad deponi före återbeskogning. Högsta punkten når sex meter över markytan. Foto: Lisa Cullhed, Trafikverket.

DokumentSamrådsunderlag inför ansökan om tillstånd för
sulfidjordsdeponi Rismyran**Kontrakt**

NBK209, Bygghandling anläggning Robertsfors-Ytterbyn

Dokumentnummer

NBK209-04-046-00-0_0-0003

Datum

2025-03-28

Senaste revidering / datum

.../...

7 Omgivningspåverkan

I detta avsnitt görs en preliminär bedömning av den påverkan som den sökta verksamheten kan förväntas medföra efter att planerade skyddsåtgärder vidtagits samt vilka miljökonsekvenser det potentiellt kan innebära.

Byggskede blir fram till avslutad/efterbehandlad deponi, det vill säga anläggande av moränvallar inklusive eventuell erforderlig markförstärkning samt uppfyllnad av deponin med överskottsmassor samt anläggande av täckskikt mm.

7.1. Utsläpp till mark och vatten

Mottagande recipient för avrinnande vatten är Lillån.

Föroreningar kopplade till den intilliggande skjutbaneverksamheten har enligt genomförda provtagningar inte påverkat grundvattnet i området, se kap 5.7.

7.1.1. Föreslagna skyddsåtgärder

Anläggningen utformas på ett sådant sätt att omgivningspåverkan på vatten minimeras. Sulfidjorden kan helt eller delvis komma att läggas i syrefri miljö under grundvattenytan och/eller i vattenmättad finpartikulär jord då kompaktering kommer att ske i våtmarken när massor påförs.

Deponin kommer att underlagras av ett flera meter tjockt lager med vattenmättad ler- och siltjord vilket utgör en naturlig geologisk barriär. Massorna i sig är täta vilket minimerar risk för påverkan på vatten. Täckning av sulfidjorden sker successivt med morän för att förhindra blottlagda sulfidjordar.

Vid grävning och schaktning behöver försiktighetsåtgärder vidtas i byggskedet så att grumligt vatten, närsalter eller föroreningar inte sprids vidare med dagvattnet. Grumlingsförebyggande åtgärder ska tillämpas, exempelvis kan översilningsytor och slamgropar minska grumling vid anläggning av diken.

Krav bör ställas på entreprenören avseende uppställningsplatser, miljöklassade drivmedel, kemikalier och saneringsutrustning för att kontrollera negativ påverkan på mark och vatten under byggtiden.

I entreprenadskedet kan det eventuellt påträffas misstänkt förorening, i sådant fall kommer arbetet att pausas på den aktuella platsen och en miljökontrollant kopplas in.

7.1.2. Påverkan under byggskede/driftskede

Det finns inga föroreningar inom området och inga sådana kommer heller att tillföras genom planerad verksamhet.

Under byggskedet kan viss risk för påverkan föreligga när det gäller spridning av partiklar och surt lakvatten från sulfidjord i det fall arbeten utförs under period med nederbörd. Tillförsel av föroreningar kan ske genom direkt tillförsel på grund av olyckor och spill. Oxidering av sulfidjord och möjlig mobilisering av metaller bedöms ej kunna ske då vatten inte kommer att kunna strömma genom upplaget. Premiärrecipient för ytavrinning är

DokumentSamrådsunderlag inför ansökan om tillstånd för
sulfidjordsdeponi Rismyran**Kontrakt**

NBK209, Bygghandling anläggning Robertsfors-Ytterbyn

Dokumentnummer

NBK209-04-046-00-0_0-0003

Datum

2025-03-28

Senaste revidering / datum

.../...

Lillån. De negativa effekterna som bedöms kunna uppstå under byggskedet bedöms som små, förutsatt att rekommenderade skyddsåtgärder efterföljs.

I samband med anläggandet kommer sulfidjordarna att ligga exponerade för luftens syre under viss tid innan de täcks över. De tillförda sulfidjordarna kommer huvudsakligen från djupare anaeroba förhållanden, och oxidation och syrabildande processer har en viss tröghet vilket innebär att jordarna kan ligga exponerade för syre under en kortare tid utan att ge sänkt pH i lakvatten. Risken bedöms som liten till måttlig då massor löpande kommer att förses med täcksikt i form av torv samt tät, finkornig morän.

Vid en entreprenad hanteras stora mängder drivmedel. Även kemikalier som förbrukas eller byggs in förvaras och hanteras ute i projekten. Hantering av drivmedel och kemikalier ställer krav på kunskap. Spill och läckage från drivmedelstankar eller kemikaliehantering kan förorena omgivningen. Även servicearbeten som utförs av arbetsfordon riskerar att orsaka skada på omgivningen. Negativa effekter till följd av kemikalier bedöms som obefintlig förutsatt att rekommenderade skyddsåtgärder efterföljs.

Sammantaget bedöms projektet inte orsaka någon betydande miljöpåverkan med avseende på tillförsel eller spridning av föroreningar.

7.1.3. Påverkan efter sluttäckning

Då anläggningen utförs med omgivande moränvallar bedöms inte yttlig avrinning utgöra ett problem för omgivningen. Eventuell avrinning från deponin samlas upp i diken för infiltration. Effekten bedöms som obetydlig.

Torvskiktet består av organiskt material och svarar som en ”extra” barriär mot nedträngande syre eftersom materialet under sin nedbrytning är syreförbrukande.

Det bedöms inte uppstå negativa effekter efter sluttäckning. Kontrollprogram upprättas avseende yt- och grundvatten för att verifiera att ingen påverkan på mark och vatten föreligger.

7.1.4. Samlad bedömning

Sammantaget bedöms projektet inte orsaka någon betydande miljöpåverkan med avseende på tillförsel eller spridning av föroreningar.

7.2. Landskapsbild

7.2.1. Föreslagna skyddsåtgärder

Målet är att deponin ska anpassas till omgivningen och sedan bli en naturlig del av det omgivande landskapet genom att ytan utformas med flacka slänter som avrundas i släntröner och släntröner. Deponin kommer att innebära att marknivån blir mellan ca 3 meter högre än den befintliga marknivån.

7.2.2. Påverkan under byggskede/driftskede

En viss negativ påverkan och effekt bedöms uppstå på landskapsbilden under byggskedet kopplat till anläggandet av deponin. Effekten bedöms som avtagande och efter sluttäckning som liten eftersom landskapet återgår till skogsmark alternativt åkermark.

DokumentSamrådsunderlag inför ansökan om tillstånd för
sulfidjordsdeponi Rismyran**Kontrakt**

NBK209, Bygghandling anläggning Robertsfors-Ytterbyn

Dokumentnummer

NBK209-04-046-00-0_0-0003

Datum

2025-03-28

Senaste revidering / datum

.../...

7.2.3. Påverkan efter sluttäckning

Inga närboende ligger inom synhåll för deponin. Den nya skjutbanan, som ska anläggas inom fastigheten, kommer dock vara bredvid deponin och kommer troligtvis synas av de som utöver sportskytte på platsen. Den negativa effekten på landskapsbilden bedöms som liten under byggskedet. Efter sluttäckning bedöms effekten av deponin som avtagande i takt med återetablering av växter och skog i dess ytskikt.

7.3. Naturmiljö

7.3.1. Föreslagna skyddsåtgärder

Inga skyddsåtgärder gällande naturvärden föreslås i området eftersom inga naturvärdesbiotoper har identifierats eller avgränsats inom planerat deponiområde under någon av naturvärdesinventeringarna.

7.3.2. Påverkan under byggskede/driftskede

Revlummer och annan markvegetation kommer att hamna under massorna och därmed försvinna under byggskedet. Garnlav försvinner vid avverkning.

7.3.3. Påverkan efter sluttäckning

Återetablering av garnlav, revlummer och annan vegetation kan sannolikt ske på lång sikt då ny skog vuxit upp och åldrats. Påverkan på närliggande naturvärdesbiotop utanför planerad deponi bedöms obetydlig.

7.4. Kulturmiljö

7.4.1. Föreslagna skyddsåtgärder

Om tidigare okända fornlämningar, kulturlager eller fynd påträffas i samband med markarbeten ska arbetet omedelbart avbrytas och kontakt tas med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet.

7.4.2. Påverkan under byggskede/driftskede

Ej aktuellt eftersom inga kulturlämningar har identifierats i området.

7.4.3. Påverkan efter sluttäckning

Ej aktuellt eftersom inga kulturlämningar har identifierats i området.

7.5. Rennäring

Rismyran ligger till viss del inom riksintresse för rennäringen samt i direkt anslutning till den utpekade svåra passagen av E4 samt trivsellandet i öster, se Figur 10.

7.5.1. Föreslagna skyddsåtgärder

Den planerade nya järnvägen kommer att försvåra möjligheterna att hålla renar i området och risken för påkörning kan öka under anläggningstiden. Därför blir det viktigt att i dialog med rennäringen hitta lösningar för att minimera negativ påverkan. För själva deponiverksamheten bedöms tillkommande störningar bli högst marginella i sammanhanget. Området kan eventuellt behöva stängslas in under byggskede/driftsfasen för att hålla renar från deponiområdet.

DokumentSamrådsunderlag inför ansökan om tillstånd för
sulfidjordsdeponi Rismyran**Kontrakt**

NBK209, Bygghandling anläggning Robertsfors-Ytterbyn

Dokumentnummer

NBK209-04-046-00-0_0-0003

Datum

2025-03-28

Senaste revidering / datum

.../...

7.5.2. Påverkan under byggskede/driftskede

Vid anläggandet av deponin kommer tung trafik, lastning och lossning av massor samt övriga arbeten som exempelvis skogsavverkning, orsaka buller, vibrationer och ett visuellt hinder som kan störa renarnas betesro om de befinner sig i området.

7.5.3. Påverkan efter sluttäckning

Under deponins byggskede/driftsfas kommer den dagliga verksamheten troligtvis att innebära ett störningsmoment med buller och trafik. Området är redan påverkat av den skjutbana som ligger bredvid den planerade deponiytan, men den negativa påverkan bedöms bli något större än tidigare.

Deponiytan kommer att ha samma tillgänglighet för rennäringen som idag efter sluttäckning när verksamheten har avslutats och marken omvandlats till åker/skogsmark och på längre sikt sannolikt också till renbetesmark.

8 Tidigare samråd

Trafikverket har fört dialog med berörd fastighetsägare när det gäller planerad verksamhet. I övrigt har samråd skett mer generellt när det gäller till exempel hantering av sulfidjord i samband med planprövningen för Norrbotniabanan Robertsfors-Ytterbyn.

Trafikverket har hållit ett inledande informations- och samrådsmöte med Länsstyrelsen och med Robertsfors kommun 2024-09-17 då planer för hantering av överskottsmassor för projekt Norrbotniabanan inom Robertsfors kommun presenterades, bland annat att betydande överskott av sulfidjord kommer att uppstå och där avsikten är att söka tillstånd för deponi.

9 Kunskapsläge

Sulfidjord är ett väl undersökt ämnesområde. Trafikverket har stor erfarenhet av hantering av sulfidjordar i genomförda bygg- och infrastrukturprojekt samt god kunskap kring materialet och hur det ska hanteras för att inte medföra risk för negativ omgivningspåverkan.

Trafikverket har finansierat och beställt forskningsprojektet Management of Sulfide Soils (MoSS). Projektet, som var en påbyggnad det tidigare projektet MoSS, syftade till att öka kunskapen kring klassificering och hantering av sulfid- och sulfatjordar.

Forskningsresultaten presenterades i en underlagsrapport som ligger till grund för en ny vägledning för karaktärisering och hantering av sulfidjordar. Trafikverkets nuvarande vägledning ska uppdateras i enlighet med de nya forskningsresultaten efter prövning hos miljö- och tillsynsmyndigheterna (Vägverket, 2007).

DokumentSamrådsunderlag inför ansökan om tillstånd för
sulfidjordsdeponi Rismyran**Kontrakt**

NBK209, Bygghandling anläggning Robertsfors-Ytterbyn

Dokumentnummer

NBK209-04-046-00-0_0-0003

Datum

2025-03-28

Senaste revidering / datum

.../...

10 Sammanfattande bedömning

Trafikverket bedömer att en sulfidsdeponi i området Rismyran skulle innebära små negativa effekter på omgivningen. Deponin anläggs inom ett naturligt sulfidjordsområde där förhållandena är anpassade till jordtypen genom de årliga fluktuationerna av grundvatten och pågående landhöjning. De befintliga ler- och siltjordarna som kommer att underlagra deponin utgör en betydande geologisk barriär.

Kontrollprogram upprättas avseende yt- och grundvatten för att verifiera att ingen påverkan på mark och vatten föreligger. Utifrån planerade geotekniska och hydrologiska undersökningar kan lämpliga åtgärder och förslag på kontrollprogram vidtas. Skogen inom deponiytan kommer att försvinna och landskapsbilden kommer att förändras främst under byggskedet. Efter sluttäckning kommer landskapet återgå till åker alternativt skogsmark.

Tidig dialog förs med berörd sameby för att kunna anpassa verksamheten till rennäringens behov.

Den föreslagna lokaliseringen av deponiområdet skulle innebära betydligt kortare transporter av sulfidjordsmassor än till deponierna i Dåva och Robertsfors, vilket bedöms vara positivt ur ett hållbarhetsperspektiv

Trafikverket bedömer att en sulfidjordsdeponi inom rimligt avstånd från kommande entreprenader är en förutsättning för att kunna bygga Norrbotniabanan genom Robertsfors kommun.

11 Referenser

Avfall Sverige. (2019). Avfall Sverige Rapport 2019:01.

Eva Romell, O. F. (2016). Naturvärdesinventering Norrbotniabanan – Sträckan Dåvamyran-Skellefteå. Luleå: Trafikverket.

Landskapsarkeologerna. (2018). Landskapsarkeologerna, 2018. Arkeologisk utredning, steg 1, inför nybyggande av Norrbotniabanan sträckan Bygdeå - Skellefteå, år 2017. Rapport 2018:1. Lst Dnr 431.5837-2916.

Lantmäterimyndighetens arkiv. (2025). Akt 24-nys-20. Avvittring, laga skifte. 1869.

Länsstyrelsen. (2025). Hämtat från EBH stödet: <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=ed0d3fde3cc9479f9688c2b2969fd38c>

Riksantikvarieämbetet. (den 12 02 2025). Riksantikvarieämbetet Fornsök. Hämtat från <https://app.raa.se/open/fornsok/>

SGU. (2025). Hämtat från Kartvisare brunnar: <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-brunnar.html>

Torun Bergman, A. W. (2023). Terrester naturvärdesinventering och limnisk naturinventering, Projekt Norrbotniabanan NBK209. Luleå: Trafikverket.

Dokument

Samrådsunderlag inför ansökan om tillstånd för
sulfidjordsdeponi Rismyran

Kontrakt

NBK209, Bygghandling anläggning Robertsfors-Ytterbyn

Dokumentnummer

NBK209-04-046-00-0_0-0003

Datum

2025-03-28

Senaste revidering / datum

.../...

Trafikverket. (2023). *Effektiv bedömning och hantering av sulfidjordar. Resultat från FOI-projektet Management of Sulfide Soils (MoSS 2) 2023:219*. Trafikverket.

Trafikverket. (2023b). *Rapport: Effektivbedömning och hantering av sulfidjordar. Resultat från FOI-projektet Management of Sulfide Soils (MoSS 2), Trafikverket, 2023*.

VISS. (2025). *Vatteninformationssystem Sverige*.

Samrådsrets för undersökningssamråd inför ansökan om tillstånd för sulfidjordsdeponi Rismyran

Myndigheter/organisationer

Grans sameby

Länsstyrelsen i Västerbottens län

Malå sameby

Naturskyddsföreningen Robertsfors

Naturvårdsverket

Robertsfors kommun

Sametinget

Skogsstyrelsen

Sveriges geologiska undersökning, SGU

Sveriges geotekniska institut, SGI

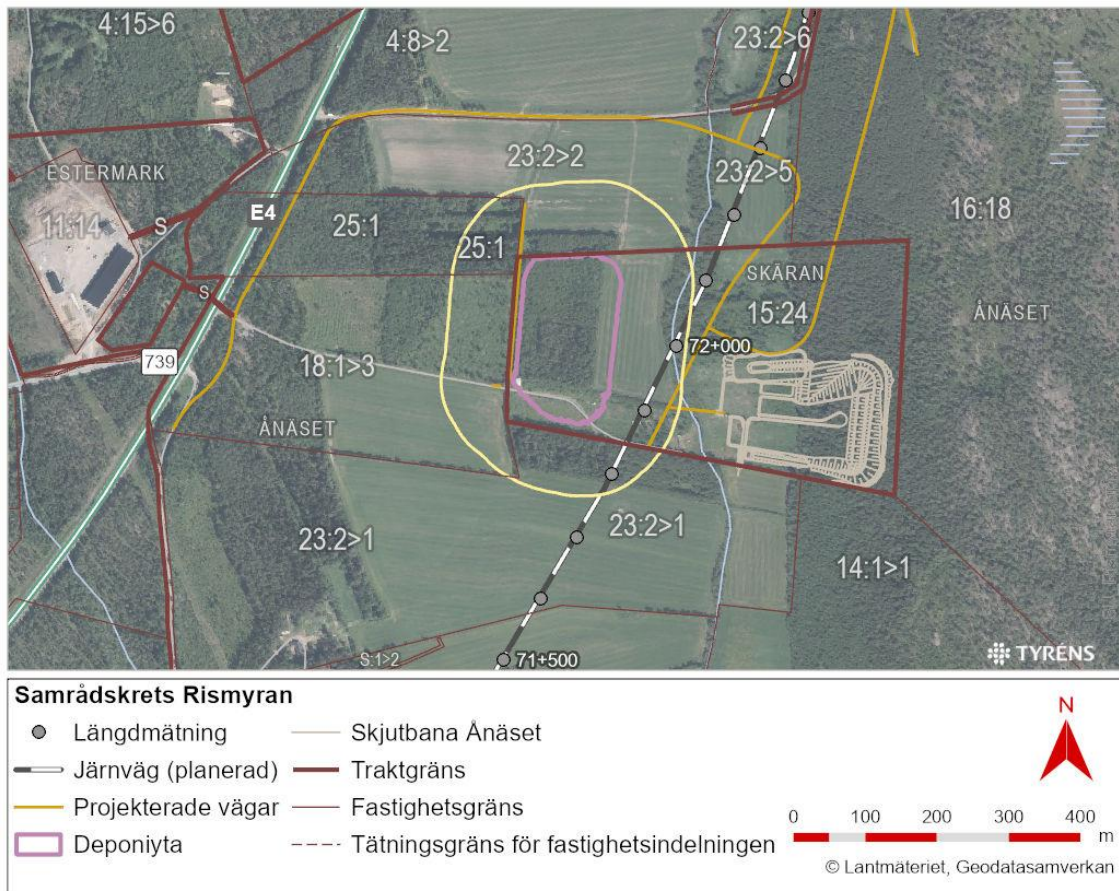
Övriga (sakägare)

De fastighetsägare som bedöms bli berörda framgår av Tabell 1 nedan:

Tabell 1. Samrådsrets deponiyta Rismyran.

Fastighetsbeteckning	Ägare	Gatuadress (ägare)	Postadress (ägare)	And el
ROBERTSFORS SKÄRAN 15:24	ÅNÄSETS SKYTTEFÖRENING	C/O NILS WALLMARK GUNSMARK 39	91594 ÅNÄSET	1/1
ROBERTSFORS ÅNÄSET 18:1	Klara Irene Margaretha Nyman	SKOGSHÄGNA 5	91594 ÅNÄSET	1/2
ROBERTSFORS ÅNÄSET 18:1	Lars Gösta Nyman	SKOGSHÄGNA 5	91594 ÅNÄSET	1/2
ROBERTSFORS ÅNÄSET 23:2	Hans Conrad Ekman	KUNGSVÄGEN 61 A LGH 1103	91432 NORDMALING	1/1
ROBERTSFORS ÅNÄSET 25:1	Nina Maria Birgitta Ekman	FURUVÄGEN 5	91534 ÅNÄSET	1/2
ROBERTSFORS ÅNÄSET 25:1	Sven Erik Ekman	FURUVÄGEN 5	91534 ÅNÄSET	1/2

Samrådsretsen framgår av Figur 1.

Figur 1. Samrådsrets med bedömt influensområde (100 meters buffert) runt planerad deponi Rismyran.